

Byla C-224/24

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2024 m. kovo 25 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Consiglio di Stato (Italija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2024 m. kovo 21 d.

Apeliantė:

Società Eredi Raimondo Bufarini Srl – Servizi Ambientali

Kitos apeliacinio proceso šalys:

Ministero dell'Interno

Ministero della Transizione Ecologica

Comitato tecnico regionale delle Marche

Coordinamento per l'uniforme applicazione sul territorio nazionale di cui all'art. 11 del D.Lgs. 105/2015

Kitos šalys:

Regione Marche

FP

Pagrindinės bylos dalykas

Apeliacinis skundas *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba) dėl *Tribunale amministrativo regionale per le Marche* (Markės regiono administracinis teismas, Italija) sprendimo, susijusio su *Comitato tecnico regionale (C.T.R.) della Regione Marche* (Markės regiono techninis komitetas, Italija) apeliantei skirtu oficialiu įspėjimu, kaip jis suprantamas pagal nacionalinės teisės nuostatas, kuriomis įgyvendinama Direktyva 2012/18/ES.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

SESV 267 straipsniu grindžiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą dėl Direktyvos 2012/18/ES 3 ir 7 straipsnių išaiškinimo. Konkrečiai kalbant, prašoma patikslinti šių nuostatų aiškinimą, atsižvelgiant į atliekų apdorojimo įmonės veiklos vykdytojo taikomą praktiką, kurią sudaro pavojingų medžiagų kiekio stebėseną, taip pat į nacionalinės teisės nuostatas, nustatančias vieną būdą, kaip pranešti valdžios institucijoms informaciją, susijusią su tokių medžiagų apdorojimu.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar „pavojingų cheminių medžiagų buvimo“ apibrėžčiai, nurodytai Direktyvos 2012/18/ES 3 straipsnio 12 dalyje, prieštarauja praktika, pagal kurią atliekų apdorojimo įrenginyje esančių pavojingų medžiagų kiekių nustatymas atliekamas pagal veiklos vykdytojo įgyvendinamą veiklos procedūrą (ir galimai jam taikomas Direktyvos 2008/98/EB 23 straipsnyje arba Direktyvos 2010/75/ES 4 straipsnyje nurodytas leidimas), pagal kurią, kvalifikuojant atliekas kaip mišinius, kaip jie suprantami pagal Direktyvos 2012/18/ES 3 straipsnio 11 dalį, numatoma nuolatinė įrenginyje esančių pavojingų medžiagų kiekio stebėseną ir užtikrinama, kad nebūtų viršytos atitinkamai Direktyvos 2012/18/ES 1 priedo 2 ir 3 skiltyse nustatytos žemesnės ir aukštesnės ribos?

2. Ar pagal Direktyvos 2012/18/ES 7 straipsnį, kuriame numatyta, kad veiklos vykdytojas privalo nusiųsti „pranešimą kompetentingai valdžios institucijai“, kuriame būtų pateikta tos pačios direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija, aiškinama atsižvelgiant į konkurencijos ir įsisteigimo laisvės principus, draudžiama tokia nuostata, kaip *decreto legislativo n. 105/2015* (Įstatyminis dekretas Nr. 105/2015) 13 straipsnio 1, 2 ir 5 dalys, kuriose numatyta, kad informacija turi būti perduodama tik „pranešimu, parengtu pagal 5 priede pateiktą formą“ (1 dalis), „pasirašytu savarankiško sertifikavimo būdu pagal galiojančias teisės normas“ (2 dalis), „veiklos vykdytojo išsiųstu gavėjams 1 dalyje nurodyta forma elektroniniu formatu, naudojant elektroninio perdavimo paslaugas ir priemones, kurios yra prieinamos 5 straipsnio 3 dalyje nurodytame objektų, galinčių sukelti dideles avarijas, registre“, arba „tik skaitmeniniu parašu patvirtintu elektroniniu paštu“ (5 dalis), taigi atmetant informacijos perdavimo būdą, vykdomą taikant „veiklos vykdytojo įgyvendinamą veiklos procedūrą“, kuri apima nuolatinę įrenginyje esančių pavojingų medžiagų kiekio stebėseną ir užtikrina, kad nebūtų viršytos atitinkamai Direktyvos 2012/18/ES 1 priedo 2 ir 3 skiltyse nustatytos žemesnės ir aukštesnės ribos?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos

2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/18/ES dėl didelių, su pavojingomis cheminėmis medžiagomis susijusių avarijų pavojaus

kontrolės, iš dalies keičianti ir vėliau panaikinanti Tarybos direktyvą 96/82/EB (toliau – Direktyva 2012/18): 3 ir 7 straipsniai.

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Decreto legislativo del 26 giugno 2015, n. 105/105 – Attuazione della direttiva 2012/18/UE relativa al controllo del pericolo di incidenti rilevanti connessi con sostanze pericolose (2015 m. birželio 26 d. Įstatyminis dekretas Nr. 105 – Direktyvos 2012/18/ES dėl didelių, su pavojingomis cheminėmis medžiagomis susijusių avarių pavojaus kontrolės, įgyvendinimas; toliau – Įstatyminis dekretas Nr. 105/2005), vadinamoji Seveso direktyva (pagal chronologiją: *decreto del Presidente della Repubblica n. 175 del 1988, di recepimento della cd. prima direttiva «Seveso» 82/501/CEE* (1988 m. Respublikos Prezidento dekretas Nr. 175, kuriuo į nacionalinę teisę perkeliama vadinamoji originali Seveso direktyva 82/501/EEB); *d.lgs. n. 334 del 1999, di recepimento della cd. direttiva «Seveso-bis» 96/82/CE* (1999 m. Įstatyminis dekretas Nr. 334, kuriuo į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva 96/82/EB – vadinamoji Seveso II direktyva); *d.lgs. 105/2015, di recepimento della cd. direttiva «Seveso-ter» 2012/18/UE*) (Įstatyminis dekretas Nr. 105/2015, kuriuo į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva 2012/18/ES – vadinamoji Seveso III direktyva)): 3 ir 13 straipsniai.

Įstatyminio dekreto Nr. 105/2015 3 straipsnio n punkte apibrėžiama „pavojingų cheminių medžiagų buvimo“ sąvoka, perimant Direktyvos 2012/18/ES 3 straipsnio 12 dalies formuluotę.

Įstatyminio dekreto 105/2015 13 straipsnis: juo savo ruožtu perkeliama Direktyvos 2012/18/ES 7 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatos, įpareigojant veiklos vykdytoją „perduoti [pranešimą] 5 dalyje nurodytais būdais“, t. y. „elektroniniu formatu, naudojant elektroninio perdavimo paslaugas ir priemones, kurios yra prieinamos 5 straipsnio 3 dalyje nurodytame objektų, galinčių sukelti dideles avarijas, registre“, arba „tik skaitmeniniu parašu patvirtintu elektroniniu paštu“, „pranešimas, parengtas pagal [pirma minėto Įstatyminio dekreto] 5 priede pateiktą formą“, kurioje pateikiama 13 straipsnio 2 dalyje nurodyta informacija. Šis pranešimas turi būti pasirašytas savarankiško sertifikavimo būdu, prisiimant baudžiamąją atsakomybę, jei būtų pateikti melagingi pareiškimai (*del decreto del Presidente della Repubblica del 28 dicembre 2000, n. 445 – Testo unico delle disposizioni legislative e regolamentari in materia di documentazione amministrativa* (2000 m. gruodžio 28 d. Respublikos Prezidento Dekretas Nr. 445 – Suvestinis teisės aktas administracinės dokumentacijos klausimais) 46, 47 ir 76 straipsniai), nesudarant galimybės naudoti lygiaverčių pranešimo būdų, jeigu juos naudojant nenumatoma baudžiamosios atsakomybės.

Remiantis Italijos teisės normomis, šiuo metu įtvirtintomis Įstatyminiame dekrete Nr. 105/2015 ir jo prieduose:

- Seveso direktyva netaikoma objektams, kuriuose pavojingos medžiagos neviršija 2 skiltyje nurodytos ribos (žemesnė riba),
- kai pavojingų cheminių medžiagų kiekis yra tarp 2 skiltyje nurodytos ribos (žemesnė riba) ir 3 skiltyje nurodytos ribos (aukštesnė riba), taikomos nuostatos, susijusios su vadinamaisiais „žemesnės ribos objektais“,
- galiausiai, jei viršijama 3 skiltyje nurodyta riba, teisės aktai taikomi visa apimtimi (vadinamieji aukštesnės ribos objektai) (žr. Įstatyminio dekreto Nr. 105/2015 3 straipsnį).

Glaustas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

- 1 Apeliantė pagrindinėje byloje eksploatuoja pavojingų ir nepavojingų skystųjų atliekų apdorojimo įrenginį pagal kompetentingos provincijos institucijos išduotą integruotą aplinkosaugos leidimą. Pagal šį leidimą įmonei leidžiama laikyti iki 800 tonų pavojingų atliekų ir perdirbti iki 200 tonų šios rūšies atliekų per dieną.
- 2 2019 m. lapkričio 7 d. Markės (Italija) ugniagesių tarnybos generalinis direktorius, eidamas šio regiono techninio komiteto pirmininko pareigas, sudarė darbo grupę, atsakingą už ataskaitos dėl apeliantės valdomo įrenginio atitikimo teisės aktams, kuriais reglamentuojama didelių, su pavojingomis cheminėmis medžiagomis susijusių avarijų pavojaus kontrolė, parengimą. Užbaigusi tyrimą ši darbo grupė nusprendė, kad toks atliekų perdirbimo įrenginys negali būti pašalintas iš minėtų teisės aktų taikymo srities.
- 3 2020 m. gegužės 28 d. sprendimu Markės regiono techninis komitetas, pripažinęs minėtos darbo grupės išvadas, įspėjo apeliantę laikytis minėtų teisės aktų. Tas pats komitetas, gavęs informacijos, kad apeliantė nustatė naują objekte esančių pavojingų medžiagų kontrolės tvarką, 2020 m. lapkričio 24 d. sprendimu apeliantę dar kartą įspėjo laikytis tų pačių teisės aktų arba apriboti tame objekte esančių rezervuarų naudojimą, kad nebūtų viršytos nustatytos ribos.
- 4 2020 m. lapkričio 24 d. apeliantė apskundė sprendimą Markės regiono (Italija) administraciniam teismui; jis 2021 m. birželio 23 d. sprendimu skundą atmetė.
- 5 Apeliantė dėl šio sprendimo pateikė apeliacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui – *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba). Visų pirma ji prašė, kad klausimas būtų perduotas Teisingumo Teismui, kad šis priimtų prejudicinį sprendimą dėl to, ar siekiant nustatyti objekte esančių pavojingų medžiagų buvimą, kaip taip suprantama pagal Direktyvos 2012/18 3 straipsnio 12 punktą, objekto veiklos vykdytojas gali nustatyti pavojingų medžiagų, esančių jo eksploatuojamame atliekų apdorojimo įrenginyje, kiekio stebėsenos tvarką, siekiant užtikrinti, kad nebūtų viršytos tos direktyvos 1 priedo 2 ir 3 skiltyse nustatytos ribos.

- 6 Negalutine 2022 m. Nutartimi Nr. 490 *Consiglio di Stato* sustabdė bylos nagrinėjimą ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismui perdavė šiuos tris prejudicinius klausimus byloje C-144/22:
- 7 „1. Ar teisingai aiškinant SESV 267 straipsnį reikalaujama, kad nacionalinis teismas, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti apskūsti teismine tvarka, pateiktų prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl [Sąjungos] teisės aiškinimo klausimo, kuris yra svarbus nagrinėjant ginčą pagrindinėje byloje, net jei galima atmesti bet kokias interpretacines abejones dėl atitinkamos Europos teisės nuostatos reikšmės <...>, tačiau subjektyviu požiūriu neįmanoma detaliam išanalizuoti, atsižvelgiant į kitų teismų veiksmus, kad būtų nagrinėjančio teismo pateiktas išaiškinimas yra toks pat, kokį galėtų pateikti kitų valstybių narių teismai ir Teisingumo Teismas, nagrinėdami tą patį klausimą?
- 8 2. Ar siekiant apsaugoti konstitucines ir europines vertybes – teismų nepriklausomumą ir pagrįstą bylos nagrinėjimo trukmę – galima aiškinti SESV 267 straipsnį taip, kad pagal jį draudžiama taikyti civilinę ar drausminę atsakomybę nacionaliniam aukščiausiajam teismui, išnaginėjusiam ir atmetusiam prašymą pateikti prejudicinį klausimą dėl Sąjungos teisės aiškinimo, automatiškai arba tik šalies, kuri kreipėsi, nuožiūra?
- 9 3. Ar „pavojingų cheminių medžiagų buvimas“ apibrėžčiai, nurodytai Direktyvos 2012/18/ES 3 straipsnio 12 dalyje, prieštarauja praktika, pagal kurią atliekų apdorojimo įrenginyje esančių pavojingų medžiagų kiekių nustatymas atliekamas pagal veiklos vykdytojo įgyvendinamą veiklos procedūrą (ir galimai jam taikomas Direktyvos 2008/98/EB 23 straipsnyje arba Direktyvos 2010/75/ES 4 straipsnyje nurodytas leidimas), pagal kurią, kvalifikuojant atliekas kaip mišinius, kaip jie suprantami pagal Direktyvos 2012/18/ES 3 straipsnio 11 dalį, numatoma nuolatinė įrenginyje esančių pavojingų medžiagų kiekio stebėseną ir užtikrinama, kad nebūtų viršytos atitinkamai Direktyvos 2012/18/ES 1 priedo 2 ir 3 skiltyse nustatytos žemesnės ir aukštesnės ribos?“
- 10 2022 m. gruodžio 15 d. nutartimi, priimta byloje C-144/22, Teisingumo Teismas nutarė (apibendrinant):
- 11 1. dėl pirmojo klausimo: kad nacionalinis teismas gali nesikreipti dėl išaiškinimo, jeigu „jis įsitikinęs“, kad „kitiems nacionaliniams teismams ir Teisingumo Teismui tai [teisės aiškinimas] būtų taip pat akivaizdu“, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo nutarties 36–42 punktuose nurodytus aiškinimo kriterijus ir 43–45 punktuose išdėstytus argumentus;
- 12 2. dėl antrojo klausimo: kad nacionalinio teismo išimtinė atsakomybė yra „priimti atsakomybę už būsimą teismo sprendimą“, įvertinti prašymo priimti prejudicinį sprendimą būtinumą ir svarbą, ir kad Teisingumo Teismas neprivalo priimti sprendimo, kai „prašomas išaiškinimas visiškai nesusijęs su ginčo pagrindinėje byloje faktinėmis aplinkybėmis ar dalyku, [arba kai] problema yra hipotetinė“ (Nutarties C-144/22 57 punktą);

- 13 3. dėl trečiojo klausimo, suformuluoto tuo atveju, jei Teisingumo Teismas į ankstesnius klausimus būtų atsakęs neigiamai, Teisingumo Teismas nusprendė, kad iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą buvo matyti, jog trečiasis klausimas buvo pateiktas tik tuo atveju, jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ir kad, atsižvelgiant į atsakymą į pirmąjį klausimą, nebuvo reikalo atsakyti į trečiąjį klausimą.
- 14 Byla gražinta nagrinėti *Consiglio di Stato*.
- 15 2023 m. birželio 19 d. pareiškimu apeliantė (ir apeliantė procese *Consiglio di Stato*) dar kartą paprašė kreiptis dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą.
- 16 *Consiglio di Stato*, remdamasi Teisingumo Teismo gairėmis dėl trijų bylose C-144/22 pateiktų klausimų, mano, kad dėl pirmųjų dviejų klausimų, susijusių su prašymo priimti prejudicinį sprendimą pobūdžiu ir Italijos nacionalinės teisės aktų dėl teismo civilinės atsakomybės ypatumais, ji turi atsižvelgti į Teisingumo Teismo pateiktus atsakymus ir išspręsti klausimą taikant interpretaciją, suderinamą su Teisingumo Teismo pateiktomis gairėmis.
- 17 Dėl trečiojo klausimo, susijusio su konkrečiau atveju reglamentavimu (vadinamąja Seveso direktyva), *Consiglio di Stato* mano, kad išliekant abejonoms dėl aiškinimo, susijusioms su sprendimu, ypač dėl Direktyvos 2012/18/ES 3 straipsnio 12 dalyje nurodytos sąvokos „pavojingų cheminių medžiagų buvimas“ ir tos pačios direktyvos 7 straipsnyje nurodyto žodžių junginio „pranešimas kompetentingai valdžios institucijai“, šiuo išimtiniu atveju reikia pateikti Teisingumo Teismui papildomą prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 18 Apeliantė teigia, kad pagal Seveso direktyvą atliekų apdorojimo įrenginio veiklos vykdytojai turėtų būti leidžiama įrodyti, kad, naudojant valdymo sistemą, kuria numatoma nuolatinė objekte esančių medžiagų stebėseną, pavojingų cheminių medžiagų buvimas jo objekte niekada neviršija „žemesnės ribos“. Pagal Sąjungos teisę, jai prieštarauja tokie teisės aktai kaip Italijos, pagal kuriuos draudžiami kiti informacijos perdavimo būdai, nei aprašyti pirma.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, labai svarbu paaiškinti Direktyvos 2012/18/ES 3 straipsnio 12 dalyje apibrėžtą „pavojingų cheminių medžiagų buvimą“ sąvoką, kuri įtraukta į nacionalinės teisės aktus.
- 20 Taip pat itin svarbus yra Direktyvos 2012/18/ES 7 straipsnio 1 ir 2 dalių aiškinimas, pagal kurį „[v]alstybės narės reikalauja, kad veiklos vykdytojas kompetentingai valdžios institucijai nusiųstų pranešimą, kuriame būtų pateikta“,

be kita ko, „informacija, reikalinga pavojingoms cheminėms medžiagoms, kurių esama ar kurių gali būti, ir jų kategorijai identifikuoti“.

- 21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas visų pirma abejoja, ar nacionalinės teisės aktai, kuriais įgyvendinamos Sąjungos nuostatos, yra suderinami su Sąjungos teise, nes nacionalinės teisės aktuose nurodomas tik vienas galimas informacijos perdavimo būdas, susijęs su tuo, kad veiklos vykdytojas privalo „5 dalyje nurodytu būdu <...> išsiųsti pranešimą, parengtą pagal 5 priede pateiktą formą“, kurioje pateikiama 13 straipsnio 2 dalyje nurodyta informacija.
- 22 Nors, viena vertus, pagal direktyvos nuostatų formuluotę paliekama tam tikra veiksmų laisvė pasirinkti taikymo sritį, daugiausia dėmesio skiriant tik sistemos „veiksmingumui“, kita vertus, neatrodo, kad tai netrukdytų valstybei narei pasirinkti „tik vieno informacijos perdavimo būdo“.
- 23 Pagal Direktyvos nuostatų formuluotę veiklos vykdytojui leidžiama pateikti „pranešimą“, ir neatrodo, kad direktyvoje vartojama sąvoka reikalauja iš anksto nustatyto metodo – tai kelia sunkumų dėl direktyvos nuostatų aiškinimo, dėl kurių pagal Teisingumo Teismo nutarties byloje C-144/22 37 punkte nurodytą kriterijų gali atsirasti jurisprudencinių skirtumų Sąjungos viduje.
- 24 Nei proceso šalys, nei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenustatė jokių ypatingų skirtumų įvairiose direktyvos kalbinėse versijose, atsižvelgiant į tai, kas nurodyta Teisingumo Teismo nutarties byloje C-144/22 40 punkte.
- 25 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, Sąjungos teisės aktų kontekste sunku išaiškinti sąvokos „pranešimas“ vartojimą; viena vertus, būtų galima manyti, kad sąvoka turi būti suprantama taip, kaip ją nustato kiekvienas nacionalinis teisės aktų leidėjas, kita vertus, būtų galima manyti, kad „pranešimas“ reiškia, kad veiklos vykdytojas gali naudoti bet kokią informacijos perdavimo būdą (Teisingumo Teismo nutarties byloje C-144/22 41 punktas, pagal kurį Sąjungos teisėje vartojama „jai būdinga terminija ir savarankiškos sąvokos“).
- 26 Šiuo klausimu galima teigti, kad pagal Sąjungos Direktyvą – taip pat aiškinamą pagal Sutartyje numatytą konkurencijos ir paslaugų teikimo laisvės principus – nacionaliniam teisės aktų leidėjui neleidžiama nustatyti „vieno metodo“ (perduodant savarankiško sertifikavimo būdu pasirašytą pranešimą prisiimant baudžiamąją atsakomybę už melagingus pareiškimus), neįtraukiant kitų tikrinimo ir stebėjimo formų, kurios yra technologiškai naujoviškesnės ir pažangesnės, mažiau ribojančios konkurenciją Sąjungos viduje, vienodai veiksmingos, bet paprastesnės ir mažiau apsunkinančios verslą.
- 27 *Consiglio di Stato* teigia, kad klausimas yra aktualus, nes Teisingumo Teismui nusprendus, kad pagal Direktyvos 2012/18/ES 7 straipsnį draudžiami (arba nedraudžiami) nacionalinės teisės aktai, kuriais reglamentuojamas tik vienas

informacijos perdavimo būdas, *Consiglio di Stato* įvertins, ar Italijos institucijos turėjo leisti (ar neleisti) apeliantei perduoti informaciją įvairiais būdais, ir atitinkamai įvertins, ar skundžiamas sprendimas dėl įspėjimo yra teisėtas.

- 28 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat tikisi, kad Teisingumo Teismas, net jei ir atsitiktinai, priims sprendimą dėl aspekto, kuris jau buvo pateiktas pirmuosiuose dviejuose klausimuose byloje C-144/22, susijusiuose su prašymo priimti prejudicinį sprendimą pobūdžiu ir Italijos nacionalinės teisės aktų dėl teismo civilinės atsakomybės už privalomo prašymo priimti prejudicinį sprendimą nepateikimą ypatumais (1988 m. Įstatymo Nr. 117 2 straipsnio 3-bis dalis).
- 29 Šis teismas, atsižvelgęs, viena vertus, į Teisingumo Teismo pareikštą tvirtą nuomonę dėl pirmojo iš anksčiau minėtų klausimų ir, kita vertus, į sprendimą dėl antrojo iš šių klausimų akivaizdus nepriimtino, mano, kad būtina savarankiškai nustatyti principą dėl aiškinimo šiuo klausimu, ieškant sprendimo Sąjungos šaltiniuose ir paties Teisingumo Teismo jau išdėstytuose svarstymuose (ypač Sprendime *Consorzio Italian Management*, C-561/19), Europos Žmogaus Teisių Teisme, taip pat lyginant su kitais Europos aukščiausiais administraciniais teismais, ką buvo galima padaryti įvykus oficialiam *Association of the Councils of State and Supreme Administrative Jurisdictions* (Valstybių Tarybų ir aukščiausiųjų administracinių teismų asociacija) posėdžiui, surengtam 2023 m. spalį Švedijoje.
- 30 Viena vertus, taip pakartojamas svarbus Italijos teismų indėlis į visos Europos dialogą tarp Teisingumo Teismo ir Europos teismų, taip pat pasitelkiant prašymo priimti prejudicinį sprendimą priemonę.
- 31 Kita vertus, pažymima, kad didelis Italijos teismų, ypač *Consiglio di Stato*, prašymų priimti prejudicinį sprendimą skaičius, palyginti su kitų valstybių narių aukščiausiųjų (administracinių) teismų prašymų skaičiumi, išryškina riziką, kad prašymo priimti prejudicinį sprendimą priemonę teismai gali naudoti kaip „savignygos“ funkciją ir automatiškai, net tais atvejais, kai konkrečiai bylai taikytini nacionalinės teisės aktai nekelia abejonių dėl jų suderinamumo su Sąjungos teisės aktais, remiantis *acte clair* principais. Taip yra dėl to, kad pirma paminėti Italijos teisės aktai dėl teismo atsakomybės gali turėti įtakos nacionalinio teismo požiūriui, paskatindami jį suformuluoti klausimus, kurie vėliau paaiškėja kaip akivaizdžiai nepriimtini tik todėl, kad kai kuriuose bylos nagrinėjimo etapuose kyla ieškinio dėl atsakomybės galimybė, jei nepateikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą (žr. 2023 m. gruodžio 12 d. Nutartį byloje C-407/23).
- 32 Anot prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, Sprendime *Consorzio Italian Management*, C-561/19 (konkrečiai 50, 51 ir 53–55 punktuose) Teisingumo Teismas nusprendė, kad kai „būtina“ pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, teismas turi ne „automatišką pareigą pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą“ *tout court*, o „pareigą nuspręsti dėl prašymo priimti

prejudicinį sprendimą ir nurodyti motyvus“ dėl aplinkybių, dėl kurių jį atmeta pagal konsoliduotą Sąjungos jurisprudenciją dėl *acte clair*, *acte éclairé* ir dėl klausimo, kurį šalys nurodė kaip prejudicinį, aktualumo.

- 33 Šias išvadas patvirtina Europos Žmogaus Teisių Teismo išdėstyti principai (2011 m. rugsėjo 20 d. Sprendimas *Ullens de Schooten ir Rezabek prieš Belgiją*, Nr. 3989/07 ir 38353/07; 2012 m. balandžio 10 d. Sprendimas *Vergauwen et autres prieš Belgiją*, Nr. 4832/04, 87–106 punktai ir ypač sprendimo motyvų 89–91 punktai). Konkrečiai kalbant, paskutiniajame sprendime Europos Žmogaus Teisių Teismas nusprendė, kad nurodžius priežastį, dėl kurios nebuvo pateikta prašymo priimti prejudicinį sprendimą, to pakanka, kad būtų išvengta EŽTK 6 straipsnio 1 dalies pažeidimo.
- 34 Taigi, jei nacionalinis teismas aiškiai išdėsto priežastį, dėl kurios nepateikė prašymo priimti prejudicinį sprendimą, teismui negali būti taikoma kompensacinė ir (arba) drausminė atsakomybė, nes priešingu atveju būtų pažeistas teismų nepriklausomumas.
- 35 Apibendrinant, remiantis šia analize, siekiant nustatyti galimą teismo atsakomybę už prašymo priimti prejudicinį sprendimą nepateikimą Teisingumo Teismui, reikėtų atsižvelgti tik į tai, ar buvo įvykdyta pareiga motyvuoti sprendimą, kuriuo buvo nuspręsta nepateikti prašymo priimti prejudicinį sprendimą.

DARBINIS VEIKIMAS